

Ticaret Borsasına tescil edilen zirai ürünlerin alımında ve üretici tüzel kişilerden zirai ürün alımında tevkifat yapıp yapılmayacağı hk.

Belge türü	Özelge
Kanun	GELİR VERGİSİ KANUNU
Özelge no	38418978-120[94-11/24]-931
Tarih	13.09.2012

T.C.

GELİR İDARESİ BAŞKANLIĞI

ANKARA VERGİ DAİRESİ BAŞKANLIĞI

(Mükellef Hizmetleri Gelir Vergileri Grup Müdürlüğü)

Sayı : 38418978-120[94-11/24]-931

13/09/2012

Konu : Ticaret Borsasına tescil edilen zirai ürünlerin alımında tevkifat yapıp yapılmayacağı

İlgi (a)'da kayıtlı özelge talep formunuz ve ilgi (b)'de kayıtlı yazınızın incelenmesinden, Kurumunuzun aldığı ya da alacağı zirai ürünlerle ilgili borsa tescili olması durumunda, gelir vergisi tevkifatı yapıp yapılmayacağı hususunda Başkanlığımız görüşlerinin istenildiği anlaşılmaktadır.

193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun "Vergi Tevkifatı" başlıklı 94 üncü maddesinde; "Kamu idare ve müesseseleri, iktisadi kamu müesseseleri, sair kurumlar, ticaret şirketleri, iş ortaklıkları, dernekler, vakıflar, dernek ve vakıfların iktisadi işletmeleri, kooperatifler, yatırım fonu yönetenler, gerçek gelirlerini beyan etmeye mecbur ticaret ve serbest meslek erbabı, zirai kazançlarını bilanço veya zirai işletme hesabı esasına göre tespit eden çiftçiler aşağıdaki bentlerde sayılan ödemeleri (avans olarak ödenenler

dahil) nakden veya hesaben yaptıkları sırada, istihkak sahiplerinin gelir vergilerine mahsuben tevkifat yapmaya mecburdurlar." hükmü yer almaktadır.

Aynı maddenin 11 numaralı bendinde de vergi tevkifatı yapmakla yükümlü kişi, kurum ve kuruluşlarca çiftçilerden satın alınan zirai ürünler ve hizmetler için yapılan ödemelerden tevkifat yapılacağı belirtilmiş ve bu tevkifat oranları, hayvan ve hayvansal ürünlerde % 2, diğer zirai ürünlerde % 4, ticaret borsalarında tescil ettirilerek satın alınan hayvan ve hayvansal ürünlerde % 1, diğer zirai ürünlerde ise % 2, orman idaresine veya orman idaresine veya orman idaresine karşı taahhütte bulunan kurumlara yapılan ormanların ağaçlandırılması, bakımı, kesimi, ürünlerin toplanması ve benzeri hizmetler için % 2, diğer hizmetler için ise % 4 olarak belirtilmiştir.

Yine aynı Kanunun 96 ncı maddesinde, vergi tevkifatının 94 üncü madde kapsamına giren nakten veya hesaben yapılan ödemelere uygulanacağı, bu maddede geçen hesaben ödeme deyiminin, vergi tevkifatına tabi kazanç ve iratları ödeyenleri istihkak sahiplerine karşı borçlu durumda gösteren her türlü kayıt ve işlemleri ifade ettiği, 98 inci maddesinde ise 94 üncü madde gereğince vergi tevkifatı yapmaya mecbur olanların bir ay içinde yaptıkları ödemeler veya tahakkuk ettirdikleri karlar ve iratlar ile bunlardan tevkif ettikleri vergileri ertesi ayın yirmiüçüncü günü akşamına kadar, ödeme veya tahakkukun yapıldığı yerin bağlı olduğu vergi dairesine bildirmeye mecbur oldukları hüküm altına alınmıştır.

Diğer taraftan, 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 11 inci maddesinin altınca fıkrası ile Maliye Bakanlığı zirai ürünlerin (işlenmiş olanlar dahil) alım ve satımına aracılık eden kuruluş ile ticaret borsalarını bu mahsullerin satın alınması sırasında yapılacak vergi tevkifatından müteselsilen sorumlu tutmaya, söz konusu ürünlerin satışı dolayısıyla yapılacak vergi tevkifatının hangi safhada yapılacağını her bir ürün için ayrı ayrı belirlemeye yetkili kılınmıştır.

Konuyla ilgili olarak yayımlanan 164 seri no.lu Gelir Vergisi Genel Tebliğinde de, zirai ürünlerin alımında yapılacak gelir vergisi tevkifatı ve müteselsil sorumluluk konusunda gerekli açıklamalar yapılmıştır.

Söz konusu Tebliğin 2 nci bölümünde, zirai ürün alımında bulunan kamu kurum ve kuruluşlarının gerek çiftçilerden gerekse çiftçi dışındaki kişi ve kuruluşlardan destekleme kapsamına girsin veya girmesin satın aldıkları tüm zirai ürünlerin alış bedelleri üzerinden gelir vergisi tevkifatı yapmak zorunda oldukları belirtilmiştir.

Aynı Tebliğin 4 üncü bölümünde ise; 5590 sayılı Kanuna göre kurulmuş olan Ticaret Borsalarında, borsada işlem gören zirai ürünlerin tescil ettirilerek çiftçi dışındaki kişi ve kuruluşlardan satın alınması halinde, bu ürünler için satın alanların müteselsil sorumluluğunun bulunmayacağı belirtilmiştir.

Yukarıdaki hüküm ve açıklamalara göre, Kurumunuzca, tevkifat yapmak zorunda olan kamu kurum ve kuruluşlarından veya borsada tescil ettirildikten sonra zirai ürün satan kişilerden satın aldığı zirai

ürünlerin alım bedelleri üzerinden herhangi bir tevkifat yapılmayacaktır. Ancak, bu kurumların diğer kişilerden zirai ürün satın almaları halinde ise Tebliğde belirtilen açıklamalara göre gelir vergisi tevkifatı yapılacağı tabiidir.

Öte yandan, özelge talep formunda sorduğunuz hususlara ilişkin olarak ilgi (b)'de kayıtlı yazınız ekinde ibraz edilen belgelerin tetkikinden;

- Süt alımını yaptığınız ... Büyükbaş Hayvancılık Süt ve Et Üretimi San.ve Tic. A.Ş.'nin süt üreticisi olduğu,

- Müdürlüğünüze yaptığı süt satışları için fatura düzenlediği, ancak söz konusu faturalar üzerinde stopaj gösterilmediği,

- Adı geçen şirketin bir aylık süre içinde Müdürlüğünüze yaptığı süt satışlarıyla ilgili borsa tescil işlemini, izleyen ay içinde, (kurumunuzca ilgili aya ilişkin muhtasar beyanname verilmeden önce) topluca yaptırarak tescil ücreti ödedikleri,

- Borsa tarafından tescil sırasında ... A.Ş.'den % 1 oranında stopaj kesintisi yapılarak, tahsil edildiği,

- Tahsil edilen verginin ... A.Ş.'nin bağlı olduğu ... Malmüdürlüğü'ne aktarıldığı,

- Aynı zamanda Müdürlüğünüz tarafından da, satın aldığınız ürün bedeli üzerinden vergi sorumlusu sıfatıyla % 1 oranında stopaj kesintisi yapılarak bağlı olduğunuz ... Vergi Dairesine beyan edip ödediğiniz

anlaşılmıştır.

Ancak, Kurumunuza satılan zirai ürünlerle ilgili ... A.Ş. tarafından borsaya tescil işlemi yaptırılmış olmakla birlikte, söz konusu tescil işleminin kurumunuza yapılan satış tarihinden sonra olması nedeniyle, başka bir ifade ile ürünü satın aldığınız tarihte o ürünün borsada tescilinin olmaması nedeniyle, satın alma işleminizin borsa dışında gerçekleştiği kabul edileceğinden, yapmanız gereken tevkifat oranı % 2 olacaktır.

Ayrıca, tüzel kişi tarafından üretilen ve borsaya tescil için getirilen zirai ürünlerin ürün bedeli üzerinden yapılması gereken gelir vergisi tevkifatı aranmadan tescili ancak borsanın ürünü getirenle birlikte müteselsil sorumluluğu üstlenmesi halinde mümkün olabilecektir.

Bu nedenle, üretici şirket olan ... A.Ş. tarafından Kurumunuza satış yapıldıktan daha sonraki bir zamanda, sattığı ürünle ilgili tescil yaptırılmış olsa da, tüzel kişilerce borsaya tescil için getirilen zirai ürünün daha önceki aşamalarda kimden alındığı bilinemeyeceğinden borsa tarafından müteselsil sorumluluktan kurtulmak için gelir vergisi tevkifatının yapılmış olması, satın aldığınız zirai ürün bedelleri

zerinden Mdrlgnzn gelir vergisi tevkifatı yapması zorunluluğunu ortadan kaldırmayacaktır.

Bilgi edinilmesini rica ederim.

(*) Bu zelge 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 413.maddesine dayanılarak verilmiştir.

(**) İnceleme, yargı ya da uzlaşmada olduğu halde bu konuya ilişkin olarak yanlış bilgi verilmiş ise bu zelge geçersizdir.

(***) Talebiniz zerine tayin edilmiş olan bu özelgeye uygun işlem yapmanız hâlinde, bu fiilleriniz dolayısıyla vergi tarh edilmesi icap ederse, tarafınıza vergi cezası kesilmeyecek ve tarh edilen vergi için gecikme faizi hesaplanmayacaktır.

Bu metin Mevzuat Bankası (mevzuat.vergibulustayi.com) aracılığıyla gib.gov.tr arşivinden alınmıştır. Resmî işlemlerde Resmî Gazete metni esastır. — 18.09.2026